

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultăței de Drept din Iași; fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 20 »
 3 luni 10 »
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

**Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5**
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 16/98 =

A apărut în editura «Curierului Judiciar»

Curs de Istoria Dreptului Românde d-l profesor **Ion Peretz**

Un volum format mare cuprinzând 664 pag.

Prețul 15 lei.**SUMAR**— **Dreptul Internațional și Sancțiunea**, de d-l magistrat **George Cerbu**;**JURISPRUDENȚA**— **Curtea de apel București s. III. V. cu R. E. Grițorescu** (Nu se poate face apel separat contra hotărârilor incidente, cum ar fi o hotărâre dată asupra recuzării expertului, acest apel urmând a se introduce deodată cu apelul asupra hotărârei fondului).— **Curtea de apel din Paris** (Despre naționalitate. — Regimul matrimonial. — Franceză căsătorită cu un Rus), cu o **Notă** de d-l profesor **D. Alexandresco**;**Rezumatele Jurisprudenței Curței noastre de casație**— **Casație s. I: Indiviziune**. — Obște de moșneni. — Folosința în comun. — Cererea cuiva de a i se recunoaște calitatea de membru al obștei spre a se folosi în comun cu ceilalți membri ai obștei. — Respingerea ei ca inadmisibilă. — Motiv de recurs. — Casare. — Art. 1858 C. civil.— **Casație s. II: Cambie**. — Indicarea adresei emitentului sub iscălitură. — Socotirea acelei indicații ca loc de plată dacă nu se arată alt loc de plată. — Dacă debitorul trebuie a fi citat la acel loc sau la domiciliul real. — Art. 272 c. com.— **Casație s. III: Transport pe căile ferate**. — Dovedirea contractului. — Cazul când scrisoarea de trăsură nu are sigiliul gării de expediție. — Proba cu martori. — Admisibilitate. — Art. 44 Regulam. de transport al C. F. R.**Dreptul Internațional și Sancțiunea**

„On a posé des règles que les états ont promis d'observer. Un état les viole à votre détriment, qu'avez-vous à faire? Sans doute vous pouvez protester, vous pouvez dire que cet état a manqué à sa parole, que cet état est un état felon, un état barbare. Est-ce tout et il n'y a-t-il pas de sanction?” Iată cuvintele pe cari profesorul de drept Louis Renault le rostea într-o conferință la Paris și el răspundea: „Eh bien oui il faut l'avouer, il n'y a pas de sanctions directes du droit international, de sanctions aux quelles on puisse songer. Il y a une sanction indirecte dont on

a parfois fait grand état, mais elle n'a pas jouté, c'est la sanction de l'opinion publique”.

Chestiunea aceasta e o discuțiune de principii fundamentale și e cu deosebire interesantă pentru că dela rezolvirea ei atârnă lumina clară și precisă sub care vom privi dreptul internațional.

Cum oare e cu puțință să nu avem sancțiune în dreptul internațional sau e aceasta numai o părere izolată?

Nu. Controlez autori și toți spun: obligațiile dreptului internațional diferă de obligațiile dreptului civil pentru că sunt lipsite de sancțiune, din cauza *lipsei unei autorități superioare*, care să aibă forța și caracterul de a le face respectate și executate.

Dar avem de a face cu un drept; caracteristica oricărui drept e sancțiunea, acea Protecțiune-Constrângere asupra căreia Ed. Picard dă lămuriri atât de frumoase în cartea sa *Le droit pure*, și care totuși susține că dreptul internațional e lipsit de constrângere.

E în firea dreptului internațional să fie lipsit de sancțiune; iată chestiunea pe care ne-o punem și la care vom căuta să răspundem că deși în timpuri mai vechi sancțiunea a existat, printr'o inexplicabilă procedare astăzi dreptul se luptă singur aplicând sancțiunea; că spre curmarea acestui sbucium trebuie ca ea să fie edictată, pentru ca într'adevăr internaționalul să se poată numi drept.

* * *

Ce este sancțiunea? E mijlocul de constrângere întrebuințat de legiitor pentru a asigura supunere la hotărârile sale; e prin urmare pedeapsa sau recompensa adăugată la observarea sau violarea legii.

Caracteristica dreptului e sancțiunea și de căteori, zice Picard, poți să obții ajutorul protecției sau al constrângerei ești în domeniul dreptului, la din contra ieși din acest domeniu pentru a intra în acel al moralei.

Se poate ca dreptul să fie în mod trecător lipsit de constrângere. Dreptul atunci nu e decât o speranță. El există, pentru că se concepe că în prin-

cipiu constrângerea îi aparține și că numai un obstacol survenit nu i-o ridică în principiu, ci în fapt.

Spre deosebire de Picard credem că nu acesta este cazul dreptului internațional.

Dreptul internațional a împrumutat de la dreptul pozitiv principiile naturale pe cari se bazează. Ori, când transporti niște principii fundamentale juridice tot într'un teren juridic, nu se poate ca aci o piedică să le facă ineficace.

După cum aceste principii își trăesc viața lor în dreptul pozitiv, de asemenea trebuie să se întâmple cu ele și în dreptul internațional, cu atât mai mult cu cât găsindu-și aci o aplicare mai generală suferă o transfigurație care le mărește frumusețea și interesul.

Aceste principii sunt, după Franck, relative la: viața, libertatea, proprietatea și la dreptul de legitima apărare.

Viața în dreptul internațional corespunde cu independența națiunilor, adică dreptul de a se guverna prin ele înșile.

Libertatea e aceea pe care națiunile o exercită în afară în raporturile cu națiunile străine.

Dreptul de legitimă apărare e dreptul de război. Motesquieu zice că după cum oamenii au dreptul să omoare când sunt în legitimă apărare, statele au dreptul de război pentru propria lor conservare.

Uneori legătura dreptului internațional cu dreptul pozitiv e atât de strânsă în cât după cum particularii își regulează interesele prin convenții sau contracte, popoarele o fac prin tratate respectând aceleași principii identice.

De ex. cauza licită: bună oară să nu caute a introduce sclavajul. Capacitatea părților contractante: în unele țări sunt capabili suveranii, în altele tratatele trebuiesc să fie ratificate și de parlament.

Libertatea consimțământului: lipsa de eroare, fraudă sau violență, căci dacă aceste principii n'ar fi respectate tratatele n'ar putea fi valide.

Deci aceste principii cari au sancțiune în dreptul pozitiv, ca orice principii de drept, se poate oare să nu și-o găsească, sau să și-o piardă când sunt transpuse în dreptul internațional?

Bazat pe aceste principii cari sunt la fundamentul atât al dreptului pozitiv cât și al dreptului internațional nu se poate admite că sancțiunea e rămasă în suspensie la internațional așteptând vremuri mai prospere când se va găsi mijlocul a o pune în aplicare după cum crede Picard.

Pentru principii vechi de când lumea, nu trebuiesc mijloace noi de civilizație. Ele și-au trăit în deajuns viața pentru ași fi găsit sancțiunea.

Sancțiunea există dar e indirectă; e sancțiunea opiniei publice zice Renault.

Se poate oare afirma că principiile unui drept sunt lăsate în sancțiunea opiniei publice? Opinia

publică e sancțiunea platonice a principiilor de morală, dar nu acea constrângere eficace a principiilor de drept. Ea se poate reduce la corul câtorva gazete și la blamul unei mulțimi înduioșate, dar acestea sunt atât de schimbătoare!

Vine însă o altă părere; aceasta cel puțin e mai sinceră, poate de aceea pe ruinele ei ne vom putea noi clădi punctul de rezistență.

Sancțiunea nu există pentru că lipsește o autoritate superioară care să aibă forța și caracterul de a face obligația internațională respectată.

E un principiu fundamental care spune că: Forța trebuie să întovărășască dreptul.

Intr'o pagină admirabilă Picard explică cum portărelul, poliția, jandarmul, armata, națiunea toată intră în luptă pentru a apăra această sacră formulă. «Si, ayant encouru la contrainte pour avoir transgressé un droit, je me refuse à son rétablissement volontaire, l'huissier viendra pour me forcer indirectement à la réparation par la saisie de mon patrimoine; que je résiste à celle-ci avec avantage, la gendarmerie interviendra; qu'aidé d'amis au de voisins, je la mette en échec, une compagnie de soldats arrivera à la rescousse; que le quartier se mette en révolte pour me soutenir, on appellera des régiments, que la moitié du pays prenne mon fait et cause, l'armée entrera en campagne, — de telle sorte que, finalement la Force sociale, d'abord représentée par si peu de chose, s'épanouira dans tout l'appareil de son énorme puissance au service du Droit».

Dar dacă nu un individ ci o națiune calcă un drept, nu se va găsi o forță mai superioară care să vină în ajutor dreptului?

Logica de mai sus e atât de limpede! Ea singură ne arată că acea forță există, că ea va fi constituită din grupa națiunilor ale căror interese au fost lezate prin încălcarea dreptului. Atât de arhitectonică e construcția minunată a dreptului, încât procesul de formație al acestei forțe răsare ca muschii cari cresc pentru a ne putea mișca membrele.

Mai multe State se leagă printr'o convenție sau Tratat. Ce le unește pe toate aceste State? Un interes comun, care pentru momentul prezent nu le-ar conveni să fie calcat de nici unul din ele. Dar acest interes e un drept, un drept legitim. Dacă acest drept va fi calcat de unul din statele semnatare, nu se vor ridica statele celelalte lezate ca să i-l apere? Desigur că da, pentru că dacă le-ar fi fost indiferentă călcarea dreptului, nu s'ar mai fi constituit convenția. Și aceste State unite între ele nu vor constitui această sublimă Forță care vine să apere sanctitatea divinului drept? Că s'ar putea să nu reușească a restabili dreptul, e o altă chestiune; vom avea pentru acel moment tirania, dar forța n'a lipsit să se pună în mișcare pentru a apăra dreptul.

Putem deci adăoga la prețioșii aghiotanți ai drep-

tului pe lângă portărel, jandarm, armata, națiunea, și pe Uniunea-națiuni; această autoritate superioară care apare în conflagrațiunile dintre popoare și care dispune de toată forța și de tot prestigiul pentru a face ca obligația internațională să fie respectată.

E atât de adevărat acest lucru încât—după cum vom vedea—putem lua ca criterium al recunoașterii dreptului de morală, lucru atât de delicat în dreptul internațional, tocmai apariția sau nevierea acestei Forțe-Uniune.

Când deci autoritatea superioară nu lipsește, când fundamentul sancțiunii există, când, mai mult, găsim în rezultatul luptei sbuciumul pedepsei pe care Forța o aduce să înfiereze pe vinovat, de ce să mai contestăm existența sancțiunii și de ce spre desăvârșirea științei la care muncim să nu edictăm noi mai înainte, pedeapsa pe care o constatăm că se îndeplinește ea la urmă.

Nu era oare o clasică procedare de juriști, în numele acestui nemuritor principiu, prevederea următoarelor clauze în Tratatul care garanta neutralitatea Belgiei la 19 Aprilie 1839: în caz când una din puterile garante va călca teritoriul Belgiei se va face pasibilă de », clauză care deși n'a fost prevăzută se va impune la urmă?

Procedându-se mereu astfel nu s'ar mai fi ajuns la inexplicabila situațiune, a unei științe căreia discipolii îi răpesc și îi neagă fundamentul esențial și cu un bizar curaj continuă să lucreze pe vârfurile nouroase, negând că se sprijinesc pe o temelie solidă.

Înțelepciunea celor bătrâni! Ei poate de aceea lucrau mai trainic pentru că nu erau cuprinși de vertijurile înălțimei.

Dreptul internațional la ei avea sancțiune: erau jurămintele, ostaticii; gajurile, garanțiile, cauțiile.

La încheierea Tratatului dela Madrid 1526, Francis I și Carol Quintul au depus jurământul de respectare.

Ostatici au fost ceruți și acordați, ca gaj al execuției, la întocmirea tratatului de Pace dela Aix la Chapelle (1748).

Un Rege Polonez și-a pus amanet prețioasele coroanei drept garanția unui tratat. Pe cand noi zălogim ce? această opinie publică pe care o închiriază atâția! E o rămășiță de romantism aceasta, e ceva sentimental, dar nu e ceva precis.

Interesul e la baza oricărui drept și în baza acestui interes superior și nu a sentimentalismului opiniei publice se ridică forța și se rostește sancțiunea.

* * *

Seucid femeii, copiii, bătrâni și națiunile neutre închid ochii, iar dreptul internațional lasă lipsite de sancțiune asemenea fapte ingrozitoare, strigă descumurat Renault.

E aci o chestiune gingașă. Dreptul internațional e prin firea lărgimilor lui de vederi inclinat să fie

confundat cu morală; și când mai ales dela bază pornești pe o cale șubredă, când singura deosebire care există între drept și morală: sancțiunea, o negi dreptului internațional, e inevitabil să ajungi la asemenea lamentări. Dreptul e nemilos poate, dar el nu se sfiește de adevăr, rămâne munca noastră să îi putem înțelege mersul, căci doar omul nimic nu creează ci se trudește totdeauna să înțeleagă manifestările naturei.

Intr'adevăr, nu se ridică o forță, acea Forță-Uniune care să apere pe aceste femei, copii, bătrâni sau să pedepsească pe cei nemernici; și nu s'a ridicat nici odată de când se comit grozăviile acestea în războaie. De ce?

Tăcerea dreptului internațional însemnează că aci el nu poate face nimic, pentru că aci e domeniul moralei.

Trebue să avem în vedere că în dreptul internațional individul e națiunea; deaceia el nu va putea găsi niciodată sancțiune în contra unei unități, care nu există în sistemul său.

Și dacă se va spune că există un drept internațional privat, vom răspunde că există un drept civil cosmopolit, universal, fie chiar internațional; dar un drept civil și nu un drept internațional.

Principiul de viață din dreptul pozitiv corespunde în dreptul internațional cu principiul independenței națiunilor.

Ca acest principiu să fie salvat se dă lupta între popoare. Faptul că se ucid oamenii între dânșii nu e asasinat, ci asasinat ar fi când o națiune ar ajunge robită de alta, atunci am avea acest asasinat pe care Sft. Augustin l'a numit „grande latrocinium“. În serviciul principiului independenței se înrolează oamenii unei țări, mijlocul la care recurg pentru salvarea lui e uciderea.

În numele acestui principiu sclavul nu e obligat cu nimic față de stăpânul său; datoria și dreptul lui e să sfărâme lanțul care-l încătușează și să ucidă pe tiran pentru a-și relua rangul de om.

Că se întâmplă ca în această luptă să se omoare și femei, copii, bătrâni, dreptul internațional poate să țină următorul limbaj: pentru mine faptul acesta e un *exces de zel*, făcut cu nesocotință, însă în serviciul aceleiași cauze. Îl blamez dar nu-l pot pedepsi; îl regret, dar nu eu îl pot îndrepta.

Aci e grija moralei e grija educațiunii voastre, să împlântați mai adânc în inima unei omeniri mai bune, principii cari să facă să cadă brațul, atunci când se ridică să lovească o ființă lipsită de apărare.

Credeți oare că atunci când acei ce protestează astăzi vor ajunge cotropitori, nu se va repeta aceleași lucruri cu cei invadați?

Să fim oameni și să ne privim în față lipsurile pe cari le avem.

S'a văzut în războiul Balcanic cum la început

Turcii comiteau atrocitățile: armatele bulgare mai ales erau atât de omenoase! Apoi s'a zvonit că Bulgarii erau cei mai cruzi și la sfârșit s'a dovedit că nici Serbii, nici Grecii n'au fost nevinovați, în timp ce națiunile civilizate înfierau atunci pe barbarii orientului!...

Să lăsăm prin urmare aceste lucruri de cari depotrivă se fac cu toții vinovați, în grija moralei și să nu căutăm să le introducem zadarnic în ruajul precis al dreptului internațional.

Tendința juristului pe acest teren să fie a despărți totdeauna morala de drept, lucru care se confundă atât de deseori și să se aibă în vedere că numai acele fapte intră în cadrul dreptului pentru cari se va afla o sancțiune.

Pentru că nu e permis să se creadă vreodată că dreptul internațional, ca oricare drept, e lipsit de sancțiune.

Faptul că legiuitorul printr'o neglijență condamabilă nu prevede sancțiunea expres în lege, dar constatarea că o pedeapsă se aplică totdeauna dreptului lezat, nu îndreptățește nicicum a se zice că e în natura dreptului internațional a fi lipsit de sancțiune, că sancțiunea nu se poate aplica pentru că lipsește o autoritate superioară, sau că o piedică se opune îndeplinirii ei.

GEORGE CERBU

Magistrat

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III

Audiența dela 4 Mai 1913

Președinția d-lui N. BUDIȘTEANU, președinte

V. E. Grigorescu cu R. E. Grigorescu

Hotărâri premergătoare și incidentale. — Apel. — Inadmisibilitatea apelului.

Experți. — Recuzarea lor. — Hotărâri date asupra recuzării. — Apel. — Dacă poate fi primit înainte de darea hotărârei asupra fondului — (Art. 214, 215, 283, 311, 323 și 335 pr. civilă).

1) *În sistemul legislațiunei noastre ne mai fiind nicio distincțiune între hotărârile interlocutorii și cele incidente, ele fiind cuprinse în același termen «premergătoare» din art. 323, rezultă de aci că nu se poate face apel separat contra hotărârilor incidente, cum ar fi o hotărâre dată asupra recuzării expertului.*

2) *Dacă art. 214 pr. civilă, spune categoric că experții se pot recuza pentru aceleași cauze ca și judecătorii însă în privința formei în care trebuie judecată recuzarea lor, nu trimite și la formele de judecată ale recuzării judecătorilor, ci din contra în însuși secțiunea intitulată «despre experți» regulează și modul judecării recuzărilor lor, prin art. 215 pr. civilă arătând că ele se vor face și se vor judeca la ședință față cu părțile sau după ce s'au citat.*

Prin urmare, apelul contra hotărârei de admitere sau respingere a cererei de recuzare a experților, nu se poate face decât odată cu hotărârea asupra fondului.

Curtea,
Asupra apelului făcut de V. E. Grigorescu contra

sentinței tribunalului Prahova, secțiunea I No. 110 din 1913:

Ascultând concluziunile orale ale părților precum și ale ministerului public:

Având în vedere că, din dosarul cauzei și din debaterile urmate înaintea Curței, rezultă în fapt următoarele: că R. E. Grigorescu întentând în contra lui V. E. Grigorescu, acțiune spre a fi obligat să-i plătească suma de una sută șase mii lei, partea ce i se cuvine dintr'un contract de asociațiune relativ la exploatarea unei schele de păcură țitei etc., din cătunul Bustenari, tribunalul Prahova a numit expert din oficiu pentru facerea socotelilor pe Davidoglu, profesor universitar;

Că, reclamantul R. E. Grigorescu, făcând cerere de recuzare în contra expertului, pentru că s'a mai pronunțat odată asupra acestor socotele cu ocazia unui alt proces intentat de către părătul de azi V. E. Grigorescu în contra unui al 3-lea coasociat V. Albulescu, tribunalul a admis cererea de recuzare prin sentința menționată care s'a apelat de V. E. Grigorescu:

Având în vedere că azi, în fața Curței, mai înainte de a se lua în discuție dacă este sau nu întemeiată cauza recuzării, intimatul R. E. Grigorescu a susținut că, din termenii art. 323 pr. civilă, rezultând că în contra hotărârilor premergătoare, date înainte de judecarea fondului, nu se poate face apel decât de odată, cu hotărârea asupra fondului și sentința dată asupra recuzării unui expert fiind o hotărâre premergătoare, apelul este inadmisibil ne cale principală;

Având în vedere că, apelantul V. E. Grigorescu a obiectat că hotărârile date asupra recuzării experților făcând parte din hotărârile așa numite incidentale, ele nu sunt cuprinse printre hotărârile premergătoare din art. 323 pr. civilă, astfel că apelul în contra lor este admisibil întrucât, prin lege nu este ridicată această cale de atac;

Având în vedere că, fiind recunoscut în doctrină și în jurisprudență că hotărârile se împart din punct de vedere al obiectului, în hotărâri care preced fondul (avant dire droit) și hotărâri definitive; că cele dinaintea fondului se împart în provizorii preparatorii și interlocutorii și că hotărârile incidentale sunt cuprinse printre cele definitive ca unele cari nu constituiesc nici măsuri provizorii ca cele dintâi, nici măsuri de instrucțiune ca cele preparatorii și interlocutorii, dar curmă definitiv incidentele litigului ca și cele definitive asupra fondului, rămâne a se vedea dacă aceste hotărâri așa numite incidentale sunt apelabile în sistemul legislațiunei noastre separat de hotărârea principală asupra fondului;

Având în vedere că, pentru a se găsi adevărata soluție a chestiunii, trebuie a se cercela origina legislațiunei noastre asupra materiei care este legislația geneveză;

Având în vedere că din dispozițiile art. 307 codul de procedură geneveză, care zice că ordonanțele preparatorii sunt apelabile odată cu judecata, precum și din spiritul citatului text explicat de Ad Bellot, că prin ordonanțe preparatorii se înțeleg numai acele care nu leagă pe judecătorii rezultă că hotărârile interlocutorii care leagă pe judecătorii sunt supuse apelului separat;

Având în vedere că legiuitorul român, în scopul de a înlătura străgănirea judecării prin tot felul de apeluri înainte de judecarea fondului, a admis un sistem cu totul contrariu celui genevez, declarând apelabile deodată cu hotărârea asupra fondului nu numai hotărârile preparatorii propriu zise, ci și cele interlocutorii și incidente, și aceasta rezultă de acolo că el edictând dispozițiile art. 323 pr. civilă, corespunzător art. 317 din procedura geneveză, a înlocuit cuvintele «ordonanțe preparatorii» din legislațiunea noastră prin «hotărâri premergătoare» și a explicat în expunerea de motive referitoare la citatul articol 323, — Parlamentul primind fără discuție — că cuvântul «preparatorii» a fost înlocuit

prin cuvântul «premergătoare» pentru a cuprinde într'ansul atât hotărârile preparatorii propriu zise cât și pe cele interlocutorii, iar din explicațiile date cu ocazia votării art 160 pr. civilă, când s'a precizat înțelesul hotărârilor interlocutorii, a căror caracter este că leagă pe judecător, ne mai putându-se reveni asupra lor, a cuprins în acestea și hotărârile incidente asupra cărora ca și în privința celor interlocutorii nu se mai poate reveni;

Că, prin urmare în sistemul legislațiunii noastre ne mai fiind nici o distincțiune între hotărârile interlocutorii și incidente, ele fiind cuprinse într'unul și acelaș termen «premergătoare» din art. 323, rezultă că nu se poate face apel separat contra hotărârilor incidente cum este în speță hotărârea dată asupra recuzare expertului;

Având în vedere că această soluție se învederează și din apropierea ce se face între textele art. 303 și 327 din procedura civilă geneveză cu art. 316 și 335 corespunzătoare lor din procedura civilă română. Într'adevăr, prin art. 303 din legislația noastră se prevede în mod categoric că se pot apela hotărârile tribunalelor inferioare asupra fondului cum și asupra incidentelor iar prin art. 327 se zice că atunci când s'a apelat o judecată în privința unui incident va trimite fondul judecătorilor primei instanțe, pe când prin art. 316 procedura civilă română se prevede că partea nemulțumită prin hotărârea tribunalului, va putea porni apel la Curtea apelativă, iar prin art. 335 vorbește de apelul relativ la incidentul de incompetență ceea ce însemnează că legiuitorul român s'a depărtat de cel genevez adoptând un sistem contrariu în acest sens că pe când cel dintâi declară admisibil apelul separat asupra tuturor hotărârilor de fond și incidente în general, cel de al doilea, păstrând tăcere asupra celor incidente, nu admite apelul în contra acestora decât în mod excepțional, numai în cazurile unde legea îl prevede, cum a făcut în privința incidentului de incompetență, de unde rezultă că apelul relativ la orice alt incident este inadmisibil;

Având în vedere că apelantul V. E. Grigorescu își mai întemeiază admisibilitatea apelului și pe dispozițiile art. 214 și 283 pr. civilă susținând că din primul articol rezultă că expertii se pot recuza pentru acele cauze ca și judecătorii și că după dispozițiile celui de al doilea text de lege, hotărârea dată asupra recuzării unui judecător este apelabilă independent de fondul afacerii;

Considerând că, și acest argument este neîntemeiat, căci dacă art. 214 spune categoric că expertii se pot recuza pentru acele cauze ca și judecătorii, însă în privința formei în care trebuie judecată recuzarea lor nu trimite și la formele de judecată ale recuzării judecătorilor, ci din contră în însăși secțiunea intitulată «Despre expertii» regulează și chipul judecății recuzării prin art. 215 pr. civilă, în care se spune că recuzările se vor face și se vor judeca la ședință, față cu părțile sau după ce s'au citat;

Că, dacă legea ar fi voit să asimileze pe experți cu judecătorii nu numai în privința cauzelor recuzării dar și în privința modului cum aceste recuzări vor fi judecate, ar fi spus-o formal, cum a făcut-o când vorbește de recuzările procurorilor, substituțiilor, grefierilor, când prin art. 286 pr. civilă dispune că sunt aplicabile acestora rânduelile prescrise pentru judecătoria nu numai cu privire la cauzele de recuzare dar și la chipul de a se propune și judeca;

Considerând că, dacă în scopul garantării imparțialității în distribuția justiției, au putut exista în mintea legiuitorului identitate de motive pentru asimilarea cauzelor de recuzare ale experților cu cele ale judecătorilor, nu tot aceleași rațiuni se poate zice că există din punctul de vedere al formelor de judecare a acestor recuzări, întrucât distincțiunea se impune prin însăși situațiunea excepțională a judecătorilor care formează

un corp constituit în stat, și în a experților care sunt simple persoane private, cărora nu li se pot aplica aceleși reguli de formă ca celor dintâi, dacă cum se poate vedea ușor din examinarea majorității acestor reguli prevăzute la recuzarea judecătorilor;

Că, astfel fiind, din toate considerațiunile de mai sus rezultă că un apel separat de fond este inadmisibil relativ la hotărârile date asupra recuzării experților;

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Al. Dem. Oprescu, admite incidentul și respinge ca neadmisibil apelul;

(ss) N. Budișteanu, I. Baștea, Al. Dem. Oprescu.

Opiniune

Asupra apelului făcut de V. E. Grigorescu, contra sentinței tribunalului Prahova secțiunea I-a No. 110 din 1913;

Având în vedere finele de neprimire al apelului ridicat de intimatul R. E. Grigorescu;

Având în vedere concluziunile puse de părți și actele aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere că în principiu, orice hotărâre a tribunalului de primă instanță, fie ea definitivă sau provizorie, este supusă apelului la instanța superioară, afară de cazurile unde legea dispune altfel;

Că, legiuitorul nostru în scop de a înlătura pe cât posibil îl străgăniurile judecării unei afaceri, a prevăzut în deosebire de legiuitorul genevez și francez prin art. 323 pr. civilă, că toate hotărârile premergătoare, adică atât cele propriu zis preparatorii, cât și cele interlocutorii, nu se pot apela decât odată cu hotărârea dată asupra fondului pricinii;

Având în vedere, însă, că prin hotărâri premergătoare, se înțelege acele care au o strânsă legătură cu însuși obiectul pricinii, având de scop să prepare deslegarea ei;

Că, hotărâri sau încheeri pregătitoare sunt acele care urmăresc în mod probatoriu descoperirea adevărului; iar cele interlocutorii, acele care fără a hotărâ în totul fondul pricinii, stabilesc un punct de drept sau de principiu în scop de a prepara soluția procesului;

Că, dacă încheerile premergătoare sunt hotărâri incidente pentru că se dau în cursul și cu ocazia unui proces, apoi nu toate hotărârile incidentale sunt premergătoare adică nu toate au de scop să prepare deslegarea pricinii; așa de exemplu, hotărârea dată asupra unei cereri de strămătură a procesului, de recuzarea judecătorului, de declinarea competenței, etc., etc., întrucât acestea n'au legătură cu obiectul pricinii și cu soluțiunea ei;

Că legiuitorul însuși, având să arate cam care ar fi hotărârile premergătoare pe care le-a supus restricțiunii din art. 323 pr. civilă, a explicat și a enunțat pe cât posibil felul și natura unor asemenea hotărâri prin art. 159 și 160 acelaș cod de procedură;

Că, fiind dar constant, că numai hotărârile incidente cu caracter premergător nu se pot apela direct și separat, ci numai odată cu hotărârea dată asupra fondului argumentul ce se voește a se trage în decizia Curții din faptul că legiuitorul nostru a înglobat în hotărâri premergătoare și încheerile interlocutorii, ceea ce nu este în legea franceză și geneveză, unde numai cele simple preparatorii nu se pot apela separat, nu este tranșant și nu poate duce la rezolvarea finului de neprimire ridicat în speță, deoarece hotărârea de recuzarea unui expert nu este nici măcar interlocutorie, după cum se va demonstra mai jos, căci și hotărârile interlocutorii, sunt pregătitoare și au același caracter și scop ca și cele simple preparatorii, cu deosebirea numai că ele fiind date asupra unui punct de drept sau de principiu, judecătorii ce le-au dat nu mai pot reveni asupra lor, cum ar putea reveni asupra unei hotărâri preparatorii;

Că, nu se poate dar susține în mod serios, că dacă legiuitorul nostru a supus la restricțiunea art. 323 citat

și hotărârile interlocutorii, apoi din această cauză nicio hotărâre incidentală, adică dată în cursul sau cu ocazia unui proces, nu se mai poate apela direct și înainte de hotărârea dată asupra fondului pricinii, chiar că n'ar avea un caracter pregătitor, căci atunci ar fi a înlînde restricțiunile legii peste prevederile ei:

Că, așa fiind, rămâne numai a se vedea dacă hotărârea dată asupra cererii de recuzare a unui expert numit de tribunal, este o încheiere incidentală cu caracter pregătitor sau premergător, pentru a se ști dacă ea poate fi supusă la regula art. 323 pr. civilă sau la regula de drept comun;

Considerând că, baza dreptului de recuzare, sau scopul unei cereri de recuzare fiind numai de a se asigura o judecată absolut nepărtinitoare și nebanuită, este evident că hotărârea dată asupra unei asemenea cereri de recuzare n'are nici o legătură cu obiectul pricinii în care se ivește și nici nu e de natură a prepara sau a împiedeca măcar soluția acelei pricini, ea constituind o judecată deosebită independentă de aceia a cererii principale;

Că, acest lucru reese fără îndoială nu numai din natura și scopul unei asemenea cereri, cum s'a zis mai sus, dar chiar din faptul că legea de procedură însăși prescrie pentru asemenea cereri forme și condițiuni de judecată speciale prin art. 214 și 215 privitor la experți și art. 280-286 privitor la judecători; și hotărârea dată asupra recuzării este o hotărâre incidentală numai întru atât întrucât ea se dă cu ocazia și în cursul judecăței unui anume proces;

Că, astfel, incidentul de recuzare s'ar putea uni cu fondul, dacă ar fi socotit ca un incident premergător, în legătură cu obiectul pricinii sau cu soluțiunea ei, or lucrul este imposibil;

Considerând că, dacă hotărârea dată asupra unei cereri de recuzare a judecătorului se poate apela direct și înainte de a se da o hotărâre asupra fondului pricinii cu ocazia căreia recuzarea s'a propus, este nelindios că și hotărârea dată asupra recuzării unui expert trebuie să beneficieze de această regulă de drept comun, dela care au fost sustrate numai hotărârile premergătoare, întrucât legea nu face nicio deosebire și nici nu există vr'o rațiune sau motiv serios de drept care să autorize sau să justifice o atare distincțiune;

Că, argumentul ce se trage de majoritatea acestei Curți din cuprinsul art. 283 al ultim pr. civilă, pentru a se susține că, dacă hotărârea dată asupra recuzării unui judecător se poate apela direct și înainte de judecarea fondului, este că legea o spune anume în acel text de lege, acest argument nu este fondat, întrucât în acel articol și aliniat se zice numai că apelul făcut în contra hotărârei de recuzare nu va împiedica cercetarea mai departe a fondului pricinii;

Că, de asemenea, dacă legea nu spune anume că hotărârea dată asupra recuzării unui expert, cum nu spune nici la judecători, se poate apela direct, înainte de judecarea fondului, este fiindcă nu avea nevoie s'o mai spună, aceasta fiind regula de drept comun și pe câtă vreme o asemenea hotărâre, ca și aceia privitoare la recuzarea judecătorilor, nu intră în cele prevăzute de art. 323 din aceeași lege de procedură;

Că, încă din împrejurarea că legiuitorul nostru în deosebire de cel francez, a prevăzut la experți aceleași cauze de recuzare ca și la judecători, socotind pe experți poate mai mult ca niște judecători decât ca niște martori, căci, în adevăr, ei nu sunt chemați numai să relateze faptele ce cunosc și să opineze sau să hotărească în limitele atribuțiilor lor, sub controlul și verificarea definitivă a magistratului, este mai firesc și mai juridic a se trage un argument în sprijinirea părerii ce susținem, decât în favoarea soluțiunii ce s'a dat de majoritatea Curții, care crede că dacă legea nu asimilează pe experți cu judecătorii cu privire la recuzarea lor, decât asupra cauzelor de recuzare, celelalte reguli de procedură și de judecată sunt diferite, cu toate că din cuprinsul

art. 214 și 215 pr. civilă reese contrariul și însuși legiuitorul trimite în această privință la art. 274 și urm. din aceeași lege, adică tocmai la articolele care regulează procedura și judecata cererilor de recuzare ale magistratilor;

Că, dacă în adevăr, recuzarea unui judecător prezintă o mai mare importanță și gravitate, constituind chiar o chestiune de ordine publică magistratul făcând parte dintr'un corp anume constituit și nefiind o persoană privată ca expertul chemat întâmplător să dea o părere, acest argument însă, de care se folosește în decizia sa și majoritatea Curței pentru a susține deosebirea ce a făcut între hotărârea de recuzare a judecătorilor de aceia a experților, se invoacă în doctrină numai pentru a se susține că hotărârea de recuzare a judecătorului este apelabilă chiar când hotărârea dată asupra fondului pricinii este dată în ultim resort, iar nu pentru a se susține că numai hotărârea de recuzarea judecătorilor se poate apela direct și separat, cum s'a făcut în cazul de față;

Că, de altfel, chestiunea la noi nu mai prezintă niciun interes față de dispozițiunile art. 285 al. II pr. civilă, după care hotărârea de recuzare a judecătorului din ultim resort este supusă numai recursului;

Că, tot așa, argumentul tras în decizia Curții din dispozițiunile art. 286 al I pr. civilă nu este concludent, deoarece dacă legea vorbește numai de procurori și grefieri și nu și de experți, cauza este că de recuzarea experților se ocupase în altă parte;

Că, în fine, nu s'ar putea explica asistența și participarea procurorului la cercetarea cererii de recuzare unui expert cum s'a făcut și în speță, dacă hotărârea de recuzare în acest caz ar fi o încheiere premergătoare care face corp cu hotărârea dată asupra fondului pricinii, chiar când pricina se judecă fără procuror;

Că așa fiind, rămâne bine stabilit că hotărârea dată asupra cererii de recuzare unui expert numit de tribunal se poate apela direct și înainte de a se judeca și hotărâ fondul pricinii în care s'a propus;

Pentru aceste considerațiuni, sunt de părere a se respinge finele de neprimire ridicat și a se admite în principiu apelul făcut de V. E. Grigorecu în contra sentinței trib. Prahova s. I No. 110/913.

(s) Aristid Alexandrescu

Curtea de apel din Paris

Audiența din 2 Decembrie 1914

Naționalitate. — Franceza căsătorită cu un Rus urmează naționalitatea rusească.

Regim legal matrimonial. — Legea rusească. — Separația de bunuri.

Aplicarea legii rusești chiar atunci când contractul matrimonial dintre doi soți Ruși ar fi fost încheiat în Franța.

1) *Femeea franceză, care se căsătorește cu un Rus, dobândește naționalitatea bărbatului său, adică, devine rusă.*

2) *Regimul legal între soții Ruși este acel al separației de bunuri, aproape în mod constant, așa că femeia poate să dispue în mod absolut de averea sa, fără a avea nevoie de consimțământul și autorizarea bărbatului ei.*

3) *Această soluție este admisibilă chiar atunci când soții ar fi făcut contractul lor matrimonial în Franța, clauzele acestui contract fiind cărmuite de legea rusească, iar nu de cea franceză.*

(Din *Journal Clunet*, anul 1914, p. 914)

OBSERVAȚIE.— Această importantă decizie a

Curței din Paris rezolvă două puncte de drept internațional privat, cu privire la legile rusești, care interesează și legislația noastră, unde aceeași soluție este admisibilă, de bună seamă. De aceea vom zice câteva cuvinte asupra ei.

În ce privește primul punct hotărât prin această decizie, nu mai începe îndoială că România, care s'ar căsători cu un Rus, dobândește, atât după legea rusească (Ukazul din 6 Martie 1864, art. 17), cât și după cea românească (art. 19 C. civil), naționalitatea rusească¹⁾.

Aceeași soluție este astăzi admisă în Austria²⁾, în Ungaria (art. 12 L. din 20—24 Decembrie 1879, asupra dobândirii și pierderii naționalității ungare)³⁾, în Germania (art. 6 L. din 22 Iulie 1913, asupra naționalității de Imperiu și de Stat)⁴⁾, în Danemarca (art. 3 L. din 19 Martie 1898 asupra dobândirii și pierderii naționalității daneze)⁵⁾, în Italia⁶⁾ și chiar în imperiul otoman (Legea așa zisă *Fabiet Nizamnamessi* din 15 Ianuarie 1869 și iradeaua imperială din 29 Octombrie 1899, care dă putere de lege unui regulament asupra consulatelor turcești din străinătate⁷⁾, etc.

Printre legile care fac excepție dela acest principiu, astăzi generalmente admis, putem cita art. 41 din Constituția republicii Salvador, după care indigena, care se căsătorește cu un străin, nu-și pierde naționalitatea sa⁸⁾.

Această anomalie a existat și în Anglita până la promulgarea legii din 2 Mai 1870⁹⁾.

Legea sârbească are, în această privință, o particularitate care merită a fi semnalată. În adevăr, după art. 48 din codul civil sârbesc, femeia străină care se căsătorește cu un Sârb, nu devine Sârbă, decât sub condiția ca și femeia

Sârbă, care se căsătorește cu un străin, să dobândească naționalitatea soțului străin.

Scopul acestei reciprocități, pe care o edictează codul civil sârbesc, promulgat la 1844 de către prințul Alex. Karageorgevici¹⁰⁾, este de a înlătură cumulul de naționalități. Această dispoziție, specială legii sârbești, este însă criticată de autori¹¹⁾.

Venim acum la al doilea și ultimul punct hotărât prin decizia Curței din Paris, a cărei sumar s'a reproduș mai sus. Această decizie pune, cu drep cuvânt, în principiu că regimul legal între soți Ruși, căsătoriți fără contract matrimonial, este acel al separației de bunuri¹²⁾.

Regimul de separare de bunuri este, de asemenea, regimul de drept comun în Bulgaria, unde legea nici nu pomenește de regimul dotal.

Dreptul grecesc în vigoare în insula Corfu, admite, din contra, dotalitatea ca regim matrimonial legal¹³⁾.

S'a pretins că regimul dotal ar fi regimul legal și în dreptul nostru¹⁴⁾.

Am susținut însă din răspuseri că, în dreptul nostru, regimul legal nu poate fi decât acel al separației de bunuri. Motivele pe care m'am în-

¹⁰⁾ Vezi asupra dispozițiilor generale ale acestui cod, din care unele (cele mai multe) sunt împrumutate dela legislația austriacă, A. Amiad, *Aperçu de l'état actuel des législations civiles de l'Europe et de l'Amérique*, p. 137, 138. O dispoziție încă în vigoare în acest cod, și care reamintește acea a codului Caragea, este că, în lipsă de testament, numai băieții sunt chemați la succesiune, fetele având drept numai la o dotă și nevenind la succesiunea părintească, decât în lipsă de moștenitori de sex bărbătesc. S'a decis, în această privință, de Curtea de casație, că legea sârbească nu poate fi înlăturată de judecătoria română, sub cuvânt că aplicarea ei ar fi contrară ordinii publice din țara noastră, întrucât ar înființa privilegiul masculinității între moștenitorii colaterali. În adevăr, zice menționata decizie, preferința ce s'ar da fraților în contra surorilor, într-o succesiune ab intestat, de către o lege străină, precum este, în specie, cea sârbească, nu atinge, prin aplicarea ei în țara noastră, niciun principiu de ordine publică, dispozițiile codului nostru civil asupra egalității dintre moștenitori fiind relative la interese de ordine privată, Cas. rom. Bult. 1912, p. 215; *Dreptul* din 1912, No. 40 și *Curierul Judiciar* din acelaș an, No. 42. Mai vezi în acelaș sens o altă decizie tot a Curței de Casație, publicată în *Curierul Judiciar* din 1914, No. 54, p. 414 (rezumate). Chestiunea este însă controversată. Vezi tom. III, partea II, al Coment. noastre, p. 707, *ad notam*, precum și observația noastră, publicată în *Dreptul*, *locò supra cit.*, unde se găsește reprodușă și decizia Curței din Craiova, care a fost casată.

¹¹⁾ Vezi Jivoin Peritș, profesor la facultatea de drept din Belgrad, *Journal Clunet*, anul 1900, p. 102 urm.

¹²⁾ Vezi în acelaș sens. Er. Lehr, *Droit civil russe*, I, 28, p. 41; Acollas, *Manuel de droit civil*, III, p. 17, nota 1; Guillaouard, *Contrat de mariage*, I, 50; Baudry et Surville, *Idem*, I, 73, p. 107 (ed. a 3-a). Vezi și tom. VIII al Coment. noastre, p. 30, nota 1.

¹³⁾ Vezi Trib. regional superior din Nürnberg, *Journal Clunet*, anul 1913, p. 629.

¹⁴⁾ Vezi, în acest sens, Alex. Degré, *Dreptul* din 1874, No. 1 și din 1899, No. 67, p. 545, (*O convorbire cu Cuconu Dimitrache Alexandresco*). *Idem*, P. Negulescu, *Dreptul* din 1900, No. 48, p. 392; G. Meitani, *Dreptul* din 1902, No. 2, etc.

¹⁾ Vezi, în acest sens, o altă decizie tot a Curței din Paris, publicată în *Journal Clunet*, anul 1903, p. 342. Mai vezi Trib. Paris, *Journal Clunet*, anul 1896, p. 870.

²⁾ Vezi Trib. superior administrativ, *Journal Clunet*, anul 1901, p. 588.

³⁾ Vezi această lege, publicată în *Annuaire de législation étrangère*, anul 1880, p. 355 urm.

⁴⁾ Vezi această lege, publicată în *Journal Clunet*, anul 1914, p. 289 urm.

⁵⁾ Vezi această lege, publicată în *Journal Clunet* din 1898, p. 614 urm.

⁶⁾ Trib. Marsilia, *Journal Clunet* din 1914, p. 1271. Vezi tom. VIII al Coment. noastre, p. 27.

⁷⁾ Cpr. Trib. Marsilia, *Journal Clunet*, anul 1913, p. 1292 și *Dreptul* din 1913, No. 77, p. 611 (cu observ. noastră).

Asupra condiției juridice a femeii otomane, care se căsătorește cu un străin, și a femeii străine care se căsătorește cu un otoman, vezi R. Salem, în *Journal Clunet*, anul 1901, p. 936 urm. și anul 1902, p. 79 urm., precum și Répert. Sirey, v^o *Nationalité*, 1193 urm. și 1898 urm. Mai vezi și avizul consiliului de Stat otoman, din 24 Aprilie 1892 publicat în *Journal Clunet*, din 1901, p. 1079 urm.

⁸⁾ Vezi *Journal Clunet*, anul 1900, p. 99.

⁹⁾ Vezi tom. I al Coment. noastre de drept civil, p. 309, nota 1 (ed. a 2-a).

temeiat spre a susține că această soluție, pe care a consacrat-o și jurisprudența noastră¹⁵⁾, se pot vedea atât în tom. VIII al Coment. noastre¹⁶⁾,

¹⁵⁾ Vezi C. Fucurești și Trib. Mehedinți, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 50 și din 1902, No. 68 (ambele hotărâri cu observ. noastră). Tot în acest din urmă sens se pronunță și distinșii noștri amici, d-nii C. N. Buzdugan, *Le mariage des Roumains à l'étranger et des étrangers en Roumanie* (operă precedată de prefața noastră) și M. Flechtenmacher, *Dreptul* din 1903, No. 6, etc.

¹⁶⁾ Vezi tom. VIII al Coment. noastre, p. 27 urm.

cât și în *Dreptul* din 1899, No. 66, p. 540.

«*Le régime de paraphernalité ou de séparation est le droit commun en Roumanie*», zice Baudry-Lacantinerie, Le Courtois et Surville, care, cu această ocazie, se referă la părerea noastră¹⁷⁾. Chestiunea fiind destul de cunoscută, nu mai insistăm astăzi asupra ei.

¹⁷⁾ *Tr. th. et pratique de droit civil (Contrat de mariage)*, I, p. 103 (ed. a 3-a).

D. ALEXANDRESCO

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAȚIE S. I

Recurentul I. C. Râpeanu prin d-l avocat G. Moscu.

Intimata Ecaterina Stănescu prin d-l avocat I. Negoescu.

Indiviziune. Obște de moșneni. — Folosința în comun. — Cererea cuiva de a i se recunoaște calitatea de membru al Obștei spre a se folosi în comun cu ceilalți membri ai Obștei. — Respingerea ei ca inadmisibilă. — Motiv de recurs. — Casare. — Art. 1858 c. civ.

Când o obște de moșneni se află neîmpărțiți fiecare membru al obștei are drept să se folosească în comun cu ceilalți de imobilul indiviz, nici unul din ei neputând pretinde o posesie exclusivă cât timp nu dovedește că a schimbat titlul posesiunii sale într-o posesie de proprietar printr'unul din modurile arătate de art. 1858 c. civil.

Așa dar, fiindcă reclamantul n'a cerut prin acțiunea sa împărțirea pământului și nici ca intimatul să fie depozitat de terenul în litigiu, ci numai să i se recunoască calitatea de membru al obștei moșnenilor, spre a se putea folosi în comun cu intimatul de pământul în litigiu, tribunalul nu putea să respingă ca inadmisibilă acțiunea fără a nesocoti principiile de drept relative la folosința în comun a unui lucru neîmpărțit. (*Cas. s. I, decizia No. 383 din 9 Iunie 915 prin care s'a casat sentința Trib. Buzău No. 234 bis/900*).

CASAȚIE S. II

Recurentul Locot. Al. Teodorescu prin d-nii avocați D. N. Comșa și C. C. Arion.

Intimata Elisa Gherassy prin d-l avocat Vl. Atanasovici.

*** Cambie. — Indicarea adresei emitentului sub iscălitură. — Socotirea acestei indicații ca loc de plată, dacă nu se arată alt loc de plată. — Dacă debitorul trebuie a fi citat la acel loc sau la domiciliul real. — Art. 272 c. com.**

Legiuitorul prevăzând prin art. 272 din codul comercial că locul emisiunii biletului la ordin (în speță ară-

*) Cele însemnate cu * steluță vor fi publicate în extenso în numerile viitoare.

tarea adresei emitentului sub iscălitură) se socotește ca loc de plată și în acelaș timp ca domiciliu al emitentului, dacă un alt loc de plată nu s'a arătat, a înțeles prin aceasta să determine locul unde se va plăti polița și să fixeze tot odată domiciliul de jurisdicție în concordanță cu art. 889 c. comercial, cu îndatorire însă pentru reclamant a cita pe debitor la domiciliul său real, acea indicațiune din poliță nepotând constitui și o elecțiune de domiciliu pentru citații. (*Cas. II, decizia civilă No. 148 din 1 Iunie 1915 prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de Apel București s. III, No. 12/912*).

CASAȚIE S. III

Recurenta Direcția generală a C. F. R. prin d-l avocat V. Papadat.

Intimatul N. D. Poulopol prin d-l avocat I. Boamba.

Transport pe căile ferate. — Dovedirea contractului. — Cazul când scrisoarea de trăsură nu are sigiliul gării de expediție. — Proba cu martori. — Admisibilitate. — Art. 44 Regulam. de transport a C. F. R.

Contractul de transport fiind un contract consensual, iar depozitarea mărfurilor pentru transport făcând parte integrantă din însăși contractul de transport, scrisoarea de trăsură investită cu sigiliul gării de expediție (după cum prescrie art. 44 din regulamentul de transport al căilor ferate), nu este un element cerut pentru existența și validitatea contractului, ci un simplu element de probațiune, care în materie de contracte consensuale de natură comercială, cum e transportul de mărfuri, poate fi complectat și chiar înlocuit prin altă dovadă și deci și prin proba cu martori. (*Cas. III, decizia No. 440 din 11 Septembrie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra sent. com. a Trib. Teleorman s. I, No. 62/915*).

A apărut: **Hereditas Jacens**, de d-l I. C. Cătuneanu, doctor în drept dela facultatea juridică din Berlin, avocat. Prețul 2 lei.